

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3086/2017. (IV. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.Szk.19.861/2015/30. végzése, valamint a 9/2013. számú házelnöki rendelkezés 12. § (1) bekezdés *f*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók Póka László és Póka Anita az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján fordultak alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérték a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.Szk.19.861/2015/30. számú végzése, valamint a 9/2013. számú házelnöki rendelkezés 12. § (1) bekezdés *f*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az ügy előzménye, hogy 2014. november 14. napján az indítványozók és több más személy jelent meg az Országgyűlés Irodaházában a Jobbik Magyarországért Mozgalom kabinetje által 11 órára meghirdetett „kerekasztal” egyeztető tárgyalásra. Mivel számos jelenlévővel közölték, hogy belépésüket megtagadják, ezért a nemtetszésüknek adtak hangot és „markánsan kinyilvánították véleményüket” arról, „hogy milyen méltánytalanság érte őket a hatalom részéről.” Ennek keretében a jelenlévők összekapaszkodtak, énekeltek, rigmusokat ismételtek, amit spontán véleménynyilvánításként értékeltek. Az Országgyűlési Őrség a hangoskodás miatt a 9/2013. számú házelnöki rendelkezés 12. § (1) bekezdés *f*) pontjára hivatkozással megkérte a jelenlévőket, hogy ne zajongjanak. Időközben a helyszínen sietett Z. Kárpát Dániel országgyűlési képviselő is, aki a bíróság által megállapított tényállás alapján többször megpróbálta megnyugtatni a felháborodott tömeget, és „kérte őket az épület elhagyására, mivel a ház nem tudja végezni munkáját”. Ezt követően a helyszínre érkező rendőrök egyesével kikísérték vagy kivezették az épületből a jelenlévőket. A Budapesti Rendőr-főkapitányság V. kerületi Rendőrkapitányság szabálysértési hatóság megállapította, hogy az indítványozók és társaik elkövették a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 216. § (1) bekezdésbe ütköző és aszerint minősülő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést. Az eljárás alá vont személyek a szabálysértési hatóság határozatai ellen kifogást nyújtottak be, és a Pesti Központi Kerületi Bíróság a végzésével a szabálysértési hatóság határozatát részben megváltoztatta.
- [3] A bíróság idézte a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalását, amely szerint az egyik jelenlévő arról tájékoztatta a többieket, hogy „maradunk, kapaszkodjunk össze [...] én azzal együtt, hogy vállalom az eljárást, vállalom azt, hogy adott esetben előállítanak, én itt maradok, hiszen nem jogszerű a kitiltásunk oszlatni fognak a háromszori I felszólítást túlkiabáljuk. [...] a bíróságon az jól fog kinézni, hogy túlkiabáltuk a három felszólítást [...] az a lényeg, hogy kapaszkodunk, a rendőrökkel nem verekedünk [...] jó nagy körbe”. A Panasztestület szerint az eljárás alá vont személyek teljes mértékben figyelmen kívül hagyták az intézkedő rendőröket, és folyamatos kiabálással próbálták megakadályozni a velük szemben történő intézkedést. A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapította, hogy a rendőri intézkedés jogszerű volt, mivel az eljárás alá vont személyek a helyszínen olyan magatartást tanúsítottak, amely alkalmas volt az Irodaház rendjének a megzavarására, valamint akadályozták az Irodaházba történő ki- és belépést az arra szolgáló baloldali út, beléptető kapu elzárásával, az Országgyűlési Őrség felszólításának nem tettek eleget, ezért a rendőrség intézkedése megalapozott volt.” A bíróság megállapítása szerint „a helyszínre érkező, velük szemben intézkedő rendőröket meg sem hallgatták, azt hangoskodásukkal szándékosan akadályozták”.

- [4] 1.2. Az indítványozók álláspontja szerint a bíróság végzése, illetve a szabálysértési hatóság határozata sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében szereplő véleménynyilvánítás szabadságát, a XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdésébe foglalt tisztességes eljáráshoz való jogukat, a XV. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti diszkrimináció tilalmát, a II. cikk szerinti emberi méltósághoz való jogukat, valamint az alapjogok korlátozásáról szóló I. cikk (3) bekezdését is.
- [5] Az indítványozók előadták, hogy a Képviselői Irodaházban szervezett rendezvény spontán demonstrációvá alakult át, amely alkotmányos védelmet élvez. Az indítványozók szerint az intézkedő rendőrök nem voltak hallhatók, és mivel az Alkotmánybíróság 31/2015. (XI. 18.) AB határozatában a felrótt szabálysértés törvényi tényállásának pontosítására szólította fel az Országgyűlést, ezért „a 31/2015. (XI. 18.) AB határozat alapján kijelenthető, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság egy olyan jogszabályi rendelkezés alapján állapította meg az indítványozók felelősségét, egy olyan törvényi tényállás alapján ítélte el, mely jogszabályi norma alaptörvény-ellenes, ezáltal a bírósági végzésnek is szükségképpen alaptörvény-ellenesnek kell lennie.”
- [6] Az indítványozók előadták továbbá, hogy véleményük szerint a rendőrség intézkedése jogszerűtlen volt, és a feltárt tényállás alapján egyikük eleve nem is tagadta meg a rendőrségi intézkedés végrehajtását. „Tette ezt annak ellenére, hogy [...] az intézkedés szabad véleménynyilvánítást korlátozó és ezáltal aaptalan valamint jogszerűtlen volta a helyszínen mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható volt, így a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 19. § (1) bekezdése alapján nem lett volna köteles azt teljesíteni.”
- [7] Az indítványozók szerint sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő joguk, mivel a bíróság nem foglalkozott érdemben az eljárás alá vont személyek védekezésével, nem hallgatott meg megfelelő számú tanút, és az eljáró bírósági titkár indokolatlanul kioktató, ingerült hangnemben beszélt. Ehhez kapcsolódóan hátrányos megkülönböztetés valósult meg a véleménynyilvánítás szabadságát illetően „azon személyekkel szemben, akik egyébként jogszerűen eljárva, egy rendezvényre meghívás birtokában érkeztek, de egy rendkívüli körülmény merült fel, amely spontán tüntetést tett szükségessé”. Indítványkiegészítésükben utaltak továbbá az indítványozók arra is a tisztességes eljáráshoz való jog keretében, hogy semmilyen írásos határozatot nem kaptak az irodaházból történő kitiltásukról, ezért az ellen nem is tudtak jogorvoslással élni, ami az Alaptörvény XVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét jelenti.
- [8] Ezen kívül az indítványozók álláspontja szerint „azzal, hogy szabad véleménynyilvánításában a rendőrség intézkedése megakadályozta és ezen jogszerűtlen intézkedést a bíróság jogerős végzésében jogszerűnek minősítette, továbbá azzal, hogy a bíróság súlyos szakmai hibát elkövetve az ártatlanságunkat igazoló bizonyítékok ismeretében is megállapította a felelősségünket egy alaptörvény-ellenes norma alapján, megsértette egyúttal az Alaptörvény által védett emberi méltóságunkat is.”
- [9] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panasszal összefüggésben az indítványozók előadták, hogy a támadott házelnöki rendelkezés előírása sérti a véleménynyilvánítás szabadságát, mert az Alaptörvény IX. cikke alapján rendeleti formában a véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátozható. Álláspontjuk szerint a támadott rendelkezést megszorítóan kell értelmezni, amit alátámaszt „az Emberi Jogok Európai Bírósága által a *Karácsony és Mások kontra Magyarország* illetőleg a *Szél és Mások kontra Magyarország* ügyekben hozott döntése.”
- [10] A 9/2013. Házelnöki Rendelet 12. § (1) bekezdés f) pontja értelmében tilos az Országgyűlés, az Országház, valamint az irodaház rendjét bármilyen módon megzavarni. Az Országgházban tiltott tevékenységek különösen a következők: hangoskodás, demonstráció tartása, vagy az országgyűlés rendjét zavaró más tevékenység. Az indítványozók szerint a rendelkezés jogalként történő felhívása „nem helytálló, egyenesen gumiszabályként került alkalmazásra. Ezen túlmenően a Rendelet az Alaptörvény fent említett rendelkezéseivel további számos ponton ellentétes.”
- [11] Végül az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése vonatkozásában az indítványozók úgy látják, hogy az abban foglalt szükségességi-arányossági teszt mind a támadott rendelkezés megalkotásánál, mind pedig annak alkalmazása, vagyis a rendőrségi intézkedés során is figyelmen kívül maradt.

- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [13] 2.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása miatt az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha a 26. § (1) bekezdés esetében a bírósági eljárásban alkalmazott alaptörvény-ellenes jogszabály az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz a befogadhatósági feltételeknek nem felel meg, mivel az indítványozó az indítványban nem jelölt meg egyetlen az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése szerinti jogszabályt sem. A panaszos megjelölte az indítványában az Alkotmánybíróság hatásköréeként az Abtv. 26. § (1) bekezdését, de annak második fordulata az egyedi ügyben alkalmazott jogszabályról mint törvényi feltételről rendelkezik. A panaszos által felhívott házelnöki rendelet (helyesen: rendelkezés) ugyanakkor nem jogszabály, és az indítványozók nem hivatkoztak az Alkotmánybíróság hatáskörével összefüggésben az Abtv. 37. § (2) bekezdésére sem. Ebből következően a panaszos nem jelölt meg olyan jogszabályt, amit az egyedi ügyben a bíróság alkalmazott volna, és ami az álláspontja szerint az Alaptörvényben foglalt jogát sértette, ez pedig az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontja alapján a határozott kérelem hiányát eredményezi.
- [15] 2.2. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [16] Az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók az Alaptörvény több rendelkezését sérülni látták. Az Alaptörvény II. cikkével, XV. cikkével és XVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben azonban indítványuk nem tartalmaz indokolást a felhívott alapjogok sérelmére [Abtv. 52. § (1) (1b) bekezdés e) pont]. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése pedig önmagában nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak [3005/2017. (II. 1.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [17] A befogadásról való döntéskor az indítvány tartalmi vizsgálata során a tanács különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket vizsgálja.
- [18] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikke vonatkozásában azonban az indítványozók valójában a bizonyítékok felülmérlegelését kérték az Alkotmánybíróságtól, amelyre azonban az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki.
- [20] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése vonatkozásában az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozók tévesen jelölték meg az általuk sérülni vélt alapjogot. Bár a gyülekezési jog az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a kommunikációs jogok körébe tartozik, és mint ilyen a véleménynyilvánítás anyajogához kapcsolódik, az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt békés gyülekezéshez való jog valójában olyan *sui generis*, önálló alapjog, amely *lex specialis* jellegű a IX. cikk (1) bekezdéséhez képest, és olyan különálló alaptörvényi rendelkezés, aminek eltérő az alkotmányos védelmi köre a IX. cikk (1) bekezdéséhez képest. Önmagában a véleménynyilvánítás szabadságával összefüggésben az indítványozók által előadott érvelés nem veti fel sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként nem értékelhető.

- [21] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. április 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1049/2016.

• • •